

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Светослав Иванов Спасов,

катедра „Национална и регионална сигурност”, УНСС

Икономика и управление (История на военната икономика,

Европейска архитектура за сигурност)

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по научна специалност Икономика и управление (Отбрана и сигурност) в УНСС

Автор на дисертационния труд: **докторант Албена Стойнева Велинова**

Тема на дисертационния труд: **Усъвършенстване на функционирането на системата за вътрешна сигурност на Република България.**

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 530/11.03.2022 г. на Зам.-ректор по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертант Албена Велинова се е обучавала по докторската програма към катедра „Национална и регионална сигурност“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ към УНСС по научна специалност „Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)“, съгласно Заповед на Заместник-ректора по НИД на УНСС № 1139/09.05.2017 г., считано от 28.03.2017 г. Отчислена е с право на защита съгласно Заповед на Зам.-

ректора по НИД и МС на УНСС № 611/14.03.2022 г. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 28.03.2017 – 28.03.2022 г., с научен ръководител доц. д-р Константин Христов Пудин.

В рамките на четиригодишният срок Велинова е изпълнила заложените дености в своя индивидуален план, положила е успешно докторантските минимума, има участие в научни събития, публикувала е доклади и статии по темата на дисертацията си.

Албена Велинова е родена през 1974 г. Завършила е ПМГ „Емануил Иванов“, гр. Кюстендил през 1993 г. Придобива бакалавърска степен по „Аграрна икономика“ в 2003 г. и магистърска степен по „Икономика на интелектуалната собственост“ в УНСС през 2006 г. В периода 2015-2016 г получава втора магистърска степен по „Национална сигурност“ в УНСС.

От 2008 г. до сега работи като „оперативен служител“ и заема длъжност „началник на отдел“ в ДАТО-София по прилагане на СРС, изготвяне на вътрешни нормативни актове и обучение по нормативната база.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предложеният за рецензиране **дисертационен труд е с общ обем от 195 страници. Структурата** му се състои от увод, изложение, заключение, приноси, библиография, списъци на таблици, фигури и съкращения. **Използваните литературни източници** на български, английски и руски езици са общо 115, включително международни и национални нормативни и стратегически документи.

Избраната тема на труда за усъвършенстване на функционирането на системата за вътрешната сигурност (СВС) на Република България е изключително актуална с пряко обществено значение. Системата за вътрешна сигурност има за основна цел да гарантира сигурността на държавата и обхваща предвиждане и избягване на потенциални рискове и неутрализиране на конкретни заплахи, насочени към дестабилизация на обществения живот и накърняващи националните интереси. В дисертацията авторът анализира правните основи, законови рамки и нормативни регулации на системата за вътрешната сигурност на Република България.

Целта на изследването е да анализира състоянието и проблемите на функционирането на системата за вътрешна сигурност (СВС) от гледна точка на координацията и комуникацията. Да се представи общата характеристика на СВС, елементите на външната и вътрешната сигурност, взаимовръзките между тях, управлението на СВС, актуалното състояние на междуведомствената координация в сферата на сигурността, координирането като функция на управлението, нормативната регламентация на взаимодействието и координацията при защитата на вътрешната сигурност, съгласно законовите отговорности на структурите от СВС, публично достъпни интегративни инструменти, регламентиращи взаимодействието и координацията между специализираните елементи на СВС. Въз основа на това, с труда се цели да се изяснят проблемите в изследваната област, да се направят предложения за тяхното решаване или ограничаване и да се изготвят препоръки за усъвършенстване на качеството на функционирането на СВС, посредством подобряване на КК между елементите и взаимовръзките на системата, които я съставляват.

Поставени са шест задачи: дефиниране на СВС; изясняване на ролята на координирането и състоянието на междуведомствената координация; обобщаване на основните проблеми на КК; проучване на изследователските подходи и методи; проучване на добри практики и опит на СВС и разработване, и оценяване на модели за подобряване на КК. Всички задачи са логично подчинени на целта на изследването.

Дисертационният труд дефинира за **обект на изследването** СВС, а като **предмет** нейното усъвършенстване на функционирането чрез подобряване на нейната координация и комуникация (КК), като функции и инструменти за управление на реакция на промените на средата за сигурност.

Формулирана е следната **изследователска теза:** „подобряването на координацията и комуникацията между структурите от СВС ще усъвършенства работата на СВС, свързана с гарантиране вътрешната сигурност на страната.“

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Сред **научните и научно-приложни резултати**, постигнати в дисертационния труд са: разработени са мерки за усъвършенстване на функционирането на СВС, посредством подобряване на координацията и комуникацията, синтезирани са модели за координация и комуникация в СВС, представени са добри практики и опит в уреждането на координацията и комуникацията в СВС на Република Италия и Федерална Република Германия (ФРГ), направени са предложения за подобряване на координацията и комуникацията в СВС, за подобряване на стандартния интегративен модел, за подобряване на координацията и комуникацията в СВС, чрез подобряване на междуведомствения модел, за разширяване на

координационния и информационно-аналитичния капацитет на Съвета по сигурността към МС и за усъвършенстване на координацията и комуникацията и подобряване на функционирането на СВС посредством обединяване на част от елементите под общо ръководство и с общи административни структури и изграждане на обща информационна мрежа.

За нуждите на изследването е **приложен методически подход** за изследване на координацията и комуникацията при функционирането на системата за вътрешна сигурност на Република България, документален анализ, включващ и анализ на нормативната база, функционален анализ, бенчмаркинг, анкета.

Поставените задачи на изследването са изпълнени, аргументирайки тезата на автора, съобразявайки се с **постигането на целта на дисертационния труд**.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертацията е адаптиран и използван инструментариум на мениджмънта на публичния сектор за анализ на организационното състояние на системата за вътрешна сигурност. Изведени са проблемите на координацията и комуникацията в рамките на системата за вътрешна сигурност въз основа на организационното и нормативното актуално състояние на координацията и комуникацията на СВС. Анализирани са добрите практики посредством обособяването им в модели на основата на проучения и обобщен чужд опит в областта на вътрешната сигурност. Предложени и оценени са конкретни мерки под формата на модели за усъвършенстване на координацията и комуникацията на СВС, посредством които да се подобри функционирането на системата за вътрешна сигурност на Република България.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата си дисертант Албена Велинова е посочила общо 5 самостоятелни публикации, една от които е на английски език, публикувани в сборници от авторитетни национални и международни научни форуми и една в научното списание на факултет „Икономика на инфраструктурата“ – „Инфраструктура&Комуникации“. Публикациите са в обхвата на темата на дисертационния труд и отразяват различни аспекти от изследователската работа на дисертанта в периода на обучението ѝ в ОНС „доктор“ към катедра „Национална и регионална сигурност“ на УНСС и допринасят за осигуряване на необходимата публичност на научно-приложните резултати от изследването ѝ.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е с общ обем от 50 страници и съответства напълно на съдържанието, обхвата и резултатите на дисертационния труд, които представя съкратено и коректно в систематизиран вид.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертантът е взела предвид препоръките и бележките ми в процеса на обсъждане на труда ѝ. На този последен етап нямам критични бележки към дисертационния труд.

Бих отправил следните въпроси към автора: 1. В каква насока следва да се промени правната рамка за да се подобри КК в рамките на СВС, на база резултатите от изследването ви? 2. По какъв начин резултатите от изследването биха намерили своето практическо приложение за подобряване КК в СВС?

Препоръчвам дисертацията да бъде публикувана под формата на монография, за да достигнат резултатите и препоръките от изследването до максимално широка аудитория, включително представители на институциите, ангажирани с функционирането на системата за вътрешна сигурност (СВС) на страната.

8. Заключение

Представеният за защита дисертационен труд представлява завършено, задълбочено, методологическо и научно-приложно изследване на изключително важен аспект на националната ни сигурност – функционирането на системата на вътрешната сигурност на страната и начините за нейното усъвършенстване. Дисертацията притежава заявените от дисертанта приноси. Получените резултати от дисертационния труд отговарят на изискванията на Закона и Правилника за развитие на академичния състав в Република България, както и на специфичните вътрешни изисквания на УНСС за придобиване на ОНС „доктор“.

Във връзка с това предлагам на научното жури на УНСС да присъди образователната и научна степен „доктор” по научна специалност “Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)” на дисертант Албена Стойнева Велинова.

10.05.2022 г. / София

Подпис:

Доц. Д-р Светослав Спасов